

Õppeaine nimetus

RAHVAKANNEL

Eesmärgid

Arendada õpilase muusikalisi ja eneseväljenduse oskusi pärimusmuusikakultuurist pärineva materjali kaudu. Anda oskusi ja võimalusi loominguliseks tegevuseks. Saavutada hea ettevalmistus iseseisvaks harrastustegevuseks.

I TASE

1. Üldisloomustus

Õppe eesmärgiks on teha tutvust rahvakandle väljendusvõimaluste ja põhiliste mänguvõtetega. Töö toimub pärimusmuusika traditsioonilise õppemeetodiga (kuulmisele, matkimisele ja mälule tuginev meetod) relatiivses nooditundmise süsteemis. Harmoonia taju arendamine saate kujundamise abil.

2. Programm

Õppetöö koosneb järgmistest tegevustest:

- heli tekitamine kandlel, katmis- ja libistamistehnika
- käte koostöö ja koordinatsiooni harjutamine
- pärimusmuusikast pärineva lihtsama repertuaari mängimine (rahvalaulud, ring- ja pärimuslikud mängud, pillilood)
- muusikalisi ja tehnilisi oskusi arendavate harjutuste mängimine
- lihtsamate harmoonilise saate võtete harjutamine. Nende kõrval ka modaalse saate ja muusikalise arengu võtted (näiteks: burdonism, kaanon, ostinaatsus, sekvents)
- meloodia ja vormi ülesehituse põhimõisted
- lihtsama pärimusliku varieerimise ja improviseerimise harjutamine
- pilli hooldus ja häälestamise harjutamine
- muusika kuulamine, nii elava esituse (näiteks: õpetaja, pärimuslikud pillimehed) kui ka helisalvestuse, sealhulgas arhiivlindistuste kuulamine ning analüüs koos õpetajaga

3. Mõisted

- pilli ehitus: kandle korpus
- kõlakaas, põhi, otsapakk; virblid, keeled, keelte kinnitustiftid
- katmis- ja libistamistehnika, heliseva keele katmine
- rahvalaul (regilaul, riimiline laul), rahvamäng ja pärimustantsu viis

- meloodia aste, meloodiline liikumine, motiiv, fraas, lause, osa, läbimäng
- 2- ja 3-osaline meetrum
- legato staccato, küünelöök, triller
- saade, tertsiline kaashääl - burdoon, kaanon, ostinato, sekvents
- duur, moll kolmkõla ja selle pöörded
- harmoonia põhifunktsioonid
- varieerimine, improviseerimine

4. Oskused

Õpilane:

- kasutab nii vasakut kui paremat kätt;
- kasutab katmist heli summutamiseks
- koordineerib elementaarsel tasemel käte vahelist koosmängu
- oskab kasutada mängutehnilisi võtteid: legato, staccato, küünelöök, triller, kolmkõla ja selle pöörded, tertsiline kaashääl
- orienteerub 2- ja 3-osalises meetrumis, kasutab nendele vastavaid saatevõtteid
- tunneb lihtsamat pärimusmuusika repertuaari
- tunneb praktilises musitseerimises vajalikke muusikateoreetilisi mõisteid
- tunneb ja kasutab harmoonia põhifunktsioone ja modaalse muusikalise arenduse võtteid
- oskab hooldada pilli

5. Lisategevused

- iseseisev harjutamine
- osalemine pärimusmuusika õppelaagrites
- kontsertide külastamine ja arutelu õpetajaga
- võimaluse korral tegutsevate pillimeeste külastamine ja nendega koos mängimine

II TASE

1. Üldiseloostus

Saavutada pillil latus mänguoskus. Kuulmise järgi õppimisele lisandub õppimine noodi järgi absoluutses nooditundmise süsteemis. Jätkub töö saate ja saatehäälte kujundamisega.

2. Programm

Õppetöö koosneb järgmistest tegevustest:

- pärimusmuusikast pärineva repertuaari, eelkõige tantsulugude mängimine
- muusikalisi ja tehnilisi oskusi arendavate harjutuste mängimine
- harmoonilise saatekujunduse võtete tundmaõppimine, saatehäälte tertsis, sekstis, oktaavis harjutamine
- pärimusliku varieerimise ja improviseerimise harjutamine
- omaloomingu harjutamine
- noodistlugemise harjutamine
- pilli hooldus ja häälestamine
- muusika kuulamine, nii elava esituse (näiteks: õpetaja, pärimuslikud pillimehed) kui ka helisalvestuse, sealhulgas arhiivlindistuste kuulamine ning arutelu õpetajaga (näited ka teiste instrumentide esituses)

3. Mõisted

- noodijoonestik, noodivõti, alteratsioonimärgid, nootide asukoht
- rütmi vältused
- intervall
- labajalg, polka, reinlender, valss
- kõrvalhelistikud

4. Oskused

- saatehääle mäng sekstis, oktaavis
- pärimustantsu lood (labajalg, polka, reinlender, valss), nende omased muusikalised väljendusvahendid ja saatekujunduse faktuur
- kõrvalhelistike kasutamine
- iseseisev töö salvestustega ja nende järgi lihtsamate lugude õppimine
- pilli häälestamine iseseisvalt häälestusaparaadi abil

5. Lisategevused

- iseseisev harjutamine
- osalemine pärimusmuusika laagrites aktiiv

-osavõtjana

- kontsertide ja ühismängimiste külastamine ja arutelu õpetajaga, soovitav osaleda ka esinejana

- võimaluse korral tegutsevate pillimeeste külastamine ja nendega koos mängimine

III TASE

1. Üldisloomustus

Pillimängu tehnika ja muusikaliste oskuste arendamise kõrval on järjest tähtsam õpilase oma mängustiili kujundamine ja isikliku muusika-alase 28 initsiatiivi toetamine. Lugusid õpitakse nii kuulmise kui ka noodi järgi.

2. Programm

Õppetöö koosneb järgmistest tegevustest:

- pärimusmuusikast pärineva repertuaari, selle kõrval muude rahvaste ja žanrite lugude mängimine

- muusikalisi ja tehnilisi oskusi arendavate harjutuste mängimine

- seadevõimaluste harjutamine

- varieerimise ja improviseerimise harjutamine

- omaloomingu harjutamine

- noodistlugemise harjutamine

- pilli hooldus ja häälestamine

- muusika kuulamine, nii elava esituse (näiteks: õpetaja, pärimuslikud pillimehed) kui ka helisalvestuse, sealhulgas arhiivlindistuste kuulamine ning arutelu õpetajaga; muusikaliste näidete kuulamine ka teiste instrumentide esituses ja muude kultuuride ning žanrite muusikast

3. Mõisted

- laadid - siblimistehnika

4. Oskused

- saatefaktuur viisikeeltele

- erinevad laadid, helistikud ja viisikeelte ümberhäälestused

- tutvumine siblimistehnikaga

- 1-häälese meloodia seadevõimalused

- pilli häälestamine kuulmise järgi
- lihtsamate lugude üleskirjutamine

5. Lisategevused

- iseseisev harjutamine
- osalemine pärimusmuusika laagrites aktiiv-osavõtjana
- kontsertide ja ühismängimiste külastamine ja arutelu õpetajaga. Soovitav osaleda ka esinejana
- võimaluse korral tegutsevate pillimeeste külastamine ja nendega koos mängimine
- pisipillide ja väikekandle ehitamine